

***Крайник Г.С.***

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,*

*кандидат юридичних наук,*

*асистент кафедри кримінального права № 1*

## **ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ**

А. А. Музика та С. Р. Багіров запропонували доповнити КК, начебто з урахуванням різновидів детермінаційних зв'язків, статтею такого змісту «Порушення правил охорони праці або безпеки ведення робіт, що створило умови для заподіяння тяжких тілесних ушкоджень або смерті потерпілого та потягло настання цих наслідків» (Музика, А. А. Диференціація відповідальності за необережні злочини з урахуванням різновидів детермінаційних зв'язків [Текст] / А. А. Музика, С. Р. Багіров // Право України. – 2004. – № 7. – С. 114-118. – С. 118).

По-перше, слід зазначити, що А. А. Музика та С. Р. Багіров викладають свою позицію без урахування змісту статей, що розміщені у розділі Х Особливої частини КК «Злочини проти безпеки виробництва». Вони його взагалі не згадують (Музика, А. А. Диференціація відповідальності за необережні злочини з урахуванням різновидів детермінаційних зв'язків [Текст] / А. А. Музика, С. Р. Багіров // Право України. – 2004. – № 7. – С. 114-118).

По-друге, стаття, що пропонується, у разі її прийняття, буде також суперечити і створить колізію не лише зі статтями 271-275 КК України, але й, наприклад, зі ст. 240 КК «Порушення правил охорони надр», зі ст. 241 КК «Забруднення атмосферного повітря», зі ст. 243 КК «Порушення правил охорони вод» тощо.

В. А. Мисливий запропонував доповнити розділ Х Особливої частини КК «Злочини проти безпеки виробництва» доповнити статтею 271-1 «Порушення працівниками вимог законодавства про охорону праці». (Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту [Текст]: монографія / В. А. Мисливий. – Д.: Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. – 380 с. – С. 338). Чинна редакція ст. 271 КК «Порушення вимог законодавства про охорону праці» у ч. 1 містить таке саме діяння, що було запропоноване В. А. Мисливим – «порушення вимог законодавчих та

інших нормативно-правових актів про охорону праці», проте суб'єкти злочинів у чинній ст. 271 КК України та запропонованій – ст. 271-1 істотно відрізняються. За ст. 271 КК суб'єкти: 1) службова особа підприємства, установи, організації; 2) громадянин-суб'єкт підприємницької діяльності. Тоді як за ст. 271-1 КК суб'єктом пропонується визнавати працівника підприємства, установи, організації незалежно від форм власності.

Також у ст. 271 та ст. 271-1 КК відрізняються наслідки в частинах 1: у ч. 1 ст. 271 КК наслідки – шкода здоров'ю потерпілого; у ч. 1 ст. 271-1 КК України наслідок – середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Недостатнім видається лише розмір покарання у виді штрафу, що був запропонований В. А. Мисливим – від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту [Текст]: монографія / В. А. Мисливий. – Д.: Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. – 380 с. – С. 338), що становить від 510 до 850 грн і видається занадто низьким розміром кримінального покарання. На моє переконання, як занадто низький розмір покарання, так і надмірне покарання не сприяють реалізації мети покарання – кари, виправлення засудженого, запобіганню вчиненню нових злочинів як засудженим, так і іншими особами (ч. 2 ст. 50 КК України).

Так, мінімальна заробітна плата у 2018 р. згідно ст. 8 Закону України «Про державний бюджет на 2018 рік» становить 3723 грн (Про державний бюджет на 2018 рік: Закон України від 7 грудня 2017 р. № 2246-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 3-4. – Ст. 26). Враховуючи щорічне збільшення доходів населення та мінімальної заробітної плати, вважаю доцільним передбачити розмір штрафу у ч. 1 ст. 271-1 КК у межах від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. До речі, аналогічне покарання міститься у санкції ч. 1 ст. 286 КК України, що теж є необережним злочином та містить мінімальні наслідки у виді середньої тяжкості тілесних ушкоджень.

Таким чином, пропозиція В. А. Мисливого доповнити КК України статтею 271-1 «Порушення працівниками вимог законодавства про охорону праці» є слушною та заслуговує на підтримку. У разі доповнення КК України статтею 271-1 не буде створено колізії зі

ст. 271 КК «Порушення вимог законодавства про охорону праці», а конкуренція цих норм буде вирішуватися за ознаками суб'єкта: якщо суб'єктом злочину буде визнано службову особу підприємства, установи, організації або громадянина-суб'єкта підприємницької діяльності – кваліфікація за ст. 271 КК, а якщо суб'єкт – працівник підприємства, установи, організації незалежно від форм власності – то кваліфікація за ст. 271-1 КК. Прийняття ст. 271-1 КК у редакції, що запропонував В. А. Мисливий, сприятиме кращій охороні безпеки виробництва (єдиним удосконаленням до вказаної пропозиції вбачаю збільшення розмірів штрафу у ч. 1 ст. 271-1 КК з меж від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до таких меж: від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить від 4250 до 8500 грн).

Натомість пропозиція А. А. Музики та С. Р. Багірова доповнити КК статтею зі змістом «Порушення правил охорони праці або безпеки ведення робіт, що створило умови для заподіяння тяжких тілесних ушкоджень або смерті потерпілого та потягло настання цих наслідків» не може бути підтримана, оскільки не сприятиме вирішенню питання стосовно відповідальності за зазначені в ній діяння, але й буде суперечити чинним статтям 271-275 КК України, створить також колізію цієї норми зі статтями 240 КК «Порушення правил охорони надр», 241 КК «Забруднення атмосферного повітря», 243 КК «Порушення правил охорони вод» тощо, та, відповідно, проблеми правозастосувачам.